

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Markéty Pekarové Adamové, Vojtěcha Pikala, Víta Rakušana, Marka Výborného, Zbyňka Stanjury a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 536)

Vláda na své schůzi dne 30. července 2019 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a zaujala k němu **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda v obecné rovině podporuje snahy, aby výkon aktivního volebního práva nemusel být vždy spojován s fyzickou přítomností voliče v určitém místě a čase. Zavedení korespondenčního způsobu hlasování je bezpochyby jednou z možností dosažení takového stavu. Zavedení korespondenčního způsobu hlasování je ostatně i jedním ze závazků obsažených v programovém prohlášení vlády.
2. Vláda upozorňuje, že zavedení korespondenčního hlasování je v současné době začleněno v připravovaném návrhu zákona o správě voleb, který počítá s možností volit korespondenčně v zahraničí nejen při volbě prezidenta republiky a ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, ale i ve volbách do Evropského parlamentu. Vláda předpokládá, že by tento zákon mohl být aplikován již při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2021. Vláda tedy považuje za vhodné, aby tato problematika byla komplexněji a důsledněji upravena formou vládního návrhu zákona.
3. Vedle výše uvedeného vláda též upozorňuje na některé problematické aspekty předkládaného návrhu. Podle navržené úpravy by například volič mohl za účelem co nejvčasnějšího doručení hlasovacích lístků požádat o hlasování korespondenčně nejbližší zastupitelský úřad, i když ve skutečnosti hodlá hlasovat v jiné zemi. Návrh sice uvádí, že volič má požádat o korespondenční hlasování ten zastupitelský úřad, kde hodlá hlasovat, nicméně nedochází k ověřování zastupitelským úřadem, ani k vyloučení doručených obálek, které sám nezaslal, z dalšího zpracování.

4. Vláda dále upozorňuje, že některá ustanovení připraveného návrhu zákona mohou být zavádějící. V návrhu by bylo například nutno precizovat, že chybějící voličský průkaz v doručovací obálce je důvodem pro odložení pouze v případě, že jde o voliče, který požádal o voličský průkaz a současně hlasuje korespondenčně.
5. Předkládaný návrh zákona nevhodným způsobem snižuje požadavky na doručování. Vláda v této souvislosti považuje za vhodné, aby žádost o vydání písemností nezbytných pro korespondenční hlasování v elektronické podobě byla učiněna prostřednictvím podání opatřeného uznávaným elektronickým podpisem, čímž se zajistí alespoň minimální identifikace voliče.
6. Podle názoru vlády by informace o případném vzdání se či odvolání kandidatury měly být ve vztahu k voličům hlasujícím korespondenčně zveřejňovány též způsobem umožňujícím dálkový přístup a nikoli pouze ve volebních místnostech, jak se uvádí v předloženém návrhu.
7. Vláda konstatuje, že předkládaný návrh zákona přináší vysoké personální, logistické a finanční nároky na činnost Ministerstva zahraničních věcí, respektive zastupitelských úřadů. V této souvislosti se též vláda domnívá, že vyčíslení finančních dopadů provedené v důvodové zprávě není dostatečné. Odhad v důvodové zprávě vychází z počtu občanů, kteří v posledních volbách volili v zahraničí, zvýšeného o polovinu. Pokud se však zavede korespondenční hlasování a čeští občané nacházející se v zahraničí se nebudou muset dostavit k volbě na zastupitelský úřad osobně, dá se předpokládat, že se voleb zúčastní mnohem více voličů.
8. Návrh zákona obsahuje i některé legislativně technické nedostatky (např. lze z názvu zákona dovozovat, že předmětný návrh novelizuje několik právních předpisů, ačkoliv ve skutečnosti jsou novelizovány pouze zákony dva, absentuje zmocnění pro úpravu tiskopisu identifikačního lístku nebo skutečnost, že novelizační bod 6 by se měl správně týkat § 6a a nikoli § 6 apod.), které by bylo nutné v dalším legislativním procesu odstranit.